

Suve nukker lõpp pole veel käes

HEIKI MAIBERG

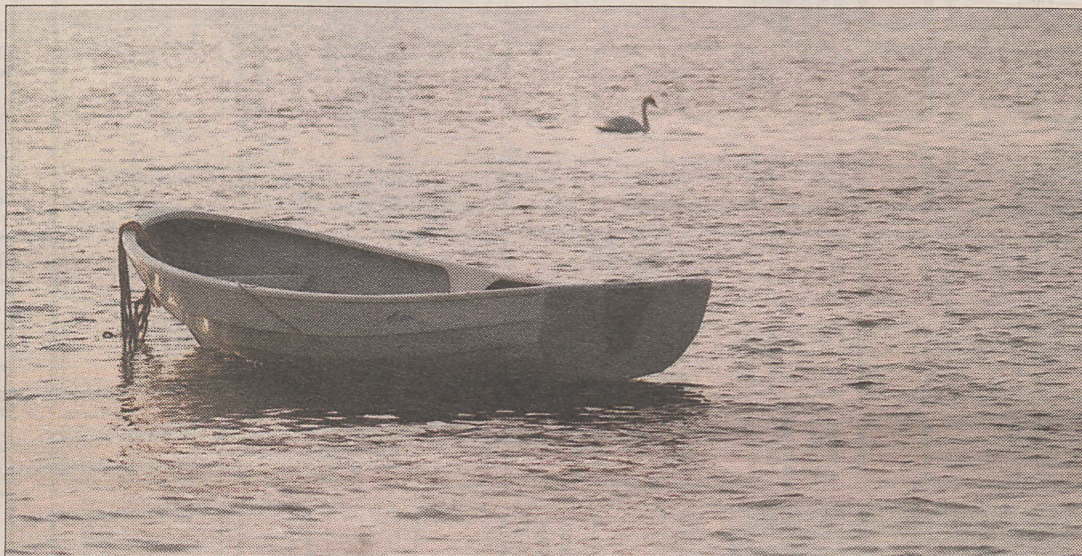
Tänavune suvi tuletas järjekordselt meelde, millises kliimas me elame.

Augustiga sai üks suvi läbi, nimelt meteoroloogiline (juuni – august). Astronoomilisega on asi samuti lihtne – põhjapoolkeral lõpeb suvi kindlalt 23. septembril kell 12.04 (meie aja järgi).

Keerulisem on aga lugu kliimatilise suvega. See on aeg, mil ööpäeva keskmine õhutemperatuur langeb püsivalt alla 13 kraadi. Ja muidugi nn vananaistesuvega – perioodiga, kui pärast öökülmi saabuvad mõneks ajaks tagasi päikeselised ning soojad päevad. Mõnikord juhtub see septembri lõpul, vahel isegi oktoobris.

Üllatavad keskmised

Ilmavärgiga on kentsakad lood – just selles vallas kipub meie mälu lühikeseks jääma. Kui 1. septembril avaldati meteoroloogia instituudis kolme suvekuu kokkuvõtte, et oli erakordselt kuum suvi, siis tuli proteste lademes. Nalja teete, oli hoopis jahe, ei saanud supeldagi, nii märga suve ei mäletagi, kirusid inimesed. Kirujad olid pärit rohkem Põhja-Eestist, nii vähemalt tundus.

Kuigi ilmad püsivad veel mõnda aega ilusad, pole suvist elevust küll enam looduses oodata.

Mida siis arvud näitavad? Ilmaandmete järgi kestab kliimatiline suvi ilusasti edasi! Siiani pole olnud ju ühtegi öökülma isegi maapinnal. Ja keskpäevase päikese käes võiks isegi päevitada, kui viitsimist ja aega on.

Paljudele tundub üllatavana, et kolme suvekuu keskmine kogu Eesti territooriumi kohta (18,1°) tuli sama mis mullugi. Sel aastal oli küll juuli jahe, seavastu aga juuni eelmisest tunduvalt soojem.

Kui 2010. aastal oli kuuma laine juulis-augustis, siis tänavu tuli varajane soojapahvak juba jaanikuul.

Kõige palavamad paigad olid nüüd Võru ja Kihnu (kolme kuu keskmine 18,8°), jahedaimad aga põhjarannikul Kunda ning Paldiski (Pakri) – 17,4°. Soome lahe äärsete inimeste suvemõnused häiris muidugi nn süvavee-kerge – idatuul kergitas pinnale külma, alla 10kraadise vee.

Selle suve maksimumtemperatuur (32° Pakril 21. juulil) jäi mullusele, pea rekordilisele 35,4-le kõvasti alla.

Tänavune suvi tuletas järjekordselt meelde, millises kliimas me elame. Vihma sadas kõigil kuudel, nagu jumal juhatas – oli paiku, kus paduvihmad upu-

tasid linnajagusid, oli kohti, kus aednikud pidid janutavaid taimi pidevalt kastma.

Tallinnas tuli juuli lõpukolmandikul alla 103 mm vihma, Väike-Maarjas isegi 130 mm, kuid Tooma ja Tartu jäid oma 3–4 millimeetriga päris kuivale. Ei maksa kiruda sünoptikuid, kui nad ilmateates märgivad, et “sajab kohati”! Eesti kõige kuivemad kohad (kolme kuu vihmakogus Jõgeval oli 142 mm) ja märjemad alad (Väike-Maarja 310 mm) pole ju üks-teisest kuigi kaugel.

Nagu ikka suviti, oli näha päikest ning kuulda äikest. Ultraviolettkiirguse indeks püsis

kogu suve kõrge (6. juulil isegi 8,6 ühikut), sestap oli enamik kaasmaalasi pruunid kui lõunas käinud, äike tegi mitmel pool suurt kahju.

Suvest mujal

Mujal oli suvi hullem kui meil – tormid, üleujutused, põuad, tornaadod. Võtame ette vaid väike-se valiku äikese tempudest.

23. juulil tabas Kagu-Hiinas välk rongi, sellele sõitis otsa teine. Hukkunuid loeti kokku 33, vigastatuid oli 191.

Augusti algul juhtus Itaalias säärane kurb lugu. Frederico Din ronis sõbraga Alpides ühe mäe tippu, et puistata laiali venna tuhastatud põrm. Seal tabas teda aga pikselöök, mees kukkus kuristikku.

Samal päeval tappis välgu-nool Krasnojarski krais poisi ning vigastas kolme, ajal kui nood varjusid puu alla.

Veelgi jubedam lugu juhtus Ugandas. Seal said klassiruumis pangupealt surma 18 õpilast ning õpetaja. See Aafrika riik on tuntud kui üks kõige äikeserohkemaid maid. Huvitav kokkusattumus – kõige kuulsam kohalik lastekoor kannab nime Ugandan Thunder (Uganda Äike). Koori kuulub 18 lauljat...